

Nr 453.

Av herr **Hage**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 99, med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m.

Undertecknad tillåter sig härmed att framföra yrkande om ändring på vissa punkter i Kungl. Maj:ts prop. nr 99 med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m.

FÖRSLAG

till lag om kommunalstyrelse på landet.

§ 3, sid. 4.

Den i denna paragraf befintliga bestämmelsen angående rösträtt vid behandling av ärende, som berör innehavare av i mantal satt jord, borde kunna snarast borttagas ur kommunallagstiftningen, icke minst med hänsyn därtill, att bestämmelsen är föråldrad och står i principiell motsats mot rösträttsbestämmelserna i övrigt, då den giver rösträtt även åt personliga objekt, bolag samt oskiftat dödsbo och omyndiga och då den åstadkommer tillvaron av ett flertal särbestämmelser i kommunallagarna rörande rösträtten med därmed följande skilda röstlängder. Då man kan, i likhet med vad förut skett i väckta motioner, utgå från, att samtliga medlemmar i en kommun ha lika rätt till del i allmänningar m. m., och alltså även böra ha lika rätt att delta i avgörandet av här omnämnda frågor, vore det önskvärt, om man kunde i samband med behandlingen av kommunalförslaget åstadkomma en ändring på detta område. Emellertid berör denna fråga ett flertal spörsmål angående delaktighet i allmänningar och samfälligheter m. m. Vidare nödvändiggör en ändring i denna paragraf ändringar på ett flertal andra punkter i lagförslaget. På grund därav tillåter jag mig härmed att inskränka yrkandet till en *utredning rörande borttagande av de i par. 3 befintliga särbestämmelserna rörande rösträttens utövande* eller huruvida åtminstone rösträtten borde borttagas för oskiftat dödsbo, bolag eller annan samfällighet samt omyndig ävensom i kommunen ej mantalsskriven person m. fl., varvid jag utgår ifrån, att Kungl. Maj:t, vid ett eventuellt bifall till utredningsyrkandet, låter utredningen omspänna även andra frågor, som ha sammanhang med detta spörsmål.

§ 7 sid. 6.

Det torde ur många synpunkter sett vara önskligt, att *kommunalstämma i allmänhet hålles på sön- eller helgdag*. Med hänsyn härtill hemställes, att till sista stycket i § 7 mom. 1 lägges följande tillägg: *Där inget beslut i denna fråga fattats, skall kommunalstämma hållas å sön- eller helgdag, som kommunalstämmans ordförande besämmar.*

§ 13, sid. 8.

Det torde i allmänhet för stämmodeltagarna vara det mest lämpliga, att vid omröstningar vid kommunalstämma röstningen sker i den tur, de röstande anmäla sig hos ordföranden. Från denna utgångspunkt föreslås, att paragrafens första moment, tredje stycket, tredje satsen erhåller ungefär följande lydelse: *Vid omröstning skola de röstande avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, såvida icke denne bestämmer, att de röstande skola avgiva sina röster efter upprop.*

§ 19, sid. 11.

Av skäl, som beröras i den Kungl. propositionen (sid. 147) hemställes, att första stycket i nämnda paragraf erhåller följande lydelse: *Kommunalstämmas förhandlingar skola vara offentliga. Dock må kommunalstämma kunna besluta, att vid behandling av viss fråga medlem av annan kommun icke äger närvara.*

§ 5, sid. 12.

Då det torde vara onödigt att stadga, att kommun med mera än 10,000 innevånare *alltid* skall indelas i valkretsar — i synnerhet som tillvaron av valdistriktsinstitutionen möjliggör en uppdelning av de röstande på flera lokaler — hemställes, att stadgandet skall utformas så, *att valkrets av detta slag må kunna indelas i valkretsar*, varigenom möjlighet skulle beredas för kommun, som hade ett innevånareantal, som endast obetydligt översköt 10,000 invånare, att undvika uppdelningen i valkretsar. Vid ett eventuellt bifall till denna framställning hemställes om vidtagande av därav föranledda ändringar på andra punkter i lagförslaget.

§ 8, sid. 13.

Vid upprepade tillfällen har i riksdagen framförts krav därom, att *vid tillfälligt eller under någon tid räckande förfall för kommunal- eller stadsfullmäktig suppleant må kunna inkallas*. Det hade varit önskligt, om en lagändring nu kunnat ske för att tillgodose detta krav. Då emellertid ett införande i lagen av dylika bestämmelser knappast kan ske utan en föregående utredning av frågan och dess konsekvenser i form av ändringar på andra punkter, inskränker jag mig härmed att föreslå, *att en sådan utredning begäres hos Kungl. Maj:t.*

§ 11, sid. 14.

Då det på en del håll torde ha utbildat sig en praxis, att kommunaltjänsteman i ansvarsställning tillåtes yttra sig inom kommunal- och stadsfullmäktige, ifrågasättes, huruvida icke denna paragraf bör utformas så att det utsäges, att *tjänsteman i kommunens tjänst må kunna tillerkännas yttranderätt vid kommunalfullmäktiges sammanträden.*

§ 10, sid. 17.

Då det torde vara önskligt, att suppleant har möjlighet att följa de frågor, som avhandlas i kommunalnämnden, för att kvalificera sig för deltagande i arbetet vid förfall för ordinarie ledamot, föreslås, att paragrafen får en sådan utformning, att det utsäges, att *suppleant har rätt närvara vid nämndens sammanträden, dock utan yttrande- och rösträtt.*

§ 4, sid. 24.

Innebörden av bestämmelserna i andra stycket i denna paragraf är den, att ingiva besvär kunna godkännas på det sättet, att rättelse vidtages till förmån för den, som klagat, under det att det överklagade beslutet i övrigt står fast. Då en bestämmelse av denna art måste anses orimlig och principiellt oriktig, och då *upphävandet av ett beslut bör gälla för hela kommunen eller ock inget upphävande ske för någon av kommunens medlemmar, föreslås, att bestämmelsen utformas i överensstämmelse med sistnämnda uppfattning.*

Förslag till lag om kommunalstyrelse i stad.

§ 6, sid. 29.

Här påyrkas samma ändring som i det föregående förslaget *under par. 5, sid. 12 i kommunallagen för landet.*

§ 10, sid. 30.

Det påyrkas en *utredning* rörande denna paragraf av det slag, som berörs *i par. 8, sid. 13 i kommunallagen för landet.*

§ 13, sid. 31.

Det påyrkas en ändring i denna paragraf av samma slag, som framförts *under par. 11 sid. 14 i kommunallagen för landet*, så att exempelvis stadsdirektör, stadskamrer och stadsingeniör m. fl. må kunna tillerkännas yttranderätt vid sammanträden.

§ 20, sid. 34.

I de större städerna påligger stadsfullmäktiges ordförande ett ganska omfattande arbete för förberedande av frågor, som skola behandlas inom

stadsfullmäktige, för att sätta sig in i nämnda frågor på ett sådant sätt, som blir nödvändigt för en ordförande, varjämte hans tid upptages av ett flertal tidskrävande uppdrag, som sammanhånga med stadsfullmäktigeuppdraget. Då detta ofta resulterar däruti, att han får avstå inkomst i sin borgerliga näring, vore det rimligt, att i vissa undantagsfall stadsfullmäktiges ordförande i denna sin egenskap kunde erhålla någon ersättning. Det hemställes alltså, att i mom. 1 i nämnda paragraf införas en bestämmelse, vari det utsäges, att *där stadens storlek eller andra omständigheter därtill föranleda, kan stadsfullmäktige besluta om ersättnings utgående till stadsfullmäktiges ordförande i denna hans egenskap.*

§ 4, sid. 45.

Det påyrkas en omformulering av denna paragraf av samma slag, som föreslagits i § 4, sid. 24 i kommunallagen för landet.

Under hänvisning till denna motivering hemställes alltså,

dels att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts prop. nr 99 besluta vidtaga de ändringar, som här ovan berörts under följande paragrafer och sidor i den kungl. propositionen nämligen: par. 7 sid. 6, par. 13 sid. 8, par. 19 sid. 11, par. 5 sid. 12, par. 11 sid. 14, par. 10 sid. 17, par. 4 sid. 24, par. 6 sid. 29, par. 13 sid. 31, par. 20 sid. 34 och par. 4 sid. 45,

dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida de inom kommunallagstiftningen befintliga särbestämmelserna angående rösträtt vid behandling av ärende, som endast berör innehavare av i mantal satt jord, måtte borttagas eller huruvida rösträtten åtminstone borde borttagas för oskiftat dödsbo, bolag eller annan samfällighet samt omyndig, ävensom i kommunen ej mantalsskriven person m. fl. samt

dels, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida i kommunallagarna måtte införas en bestämmelse att, vid tillfälligt eller under någon tid rätkande förfall för kommunal- eller stadsfullmäktig, suppleant må kunna in-kallas.

Stockholm den 12 mars 1930.

Ernst Hage.